

Marcin Niedbała

Instytut Nauk o Rodzinie

Akademia Wymiaru Sprawiedliwości

<https://orcid.org/0000-0001-9580-9707>

marcin.niedbala@aws.edu.pl

Patologiczne transmisje internetowe a ryzyko demoralizacji małoletnich – analiza prawna przykładów działalności patostreamerskiej w Polsce

Pathological internet broadcasts and the risk of demoralising minors – a legal analysis of examples of pathostreaming in Poland

Streszczenie:

Celem artykułu jest analiza prawna wybranych przykładów działalności patostreamerskiej w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem ryzyka demoralizacji małoletnich oraz możliwości pociągnięcia patostreamerów do odpowiedzialności karnej. W opracowaniu wykorzystano metody: dogmatyczno-prawną, wykładni prawa oraz analizy dokumentów i treści. Rozważania rozpoczyna przedstawienie definicji patostreamingu oraz skali tego zjawiska w Polsce przy jednoczesnym zwróceniu uwagi na jego wpływ na małoletnich. Następnie wskazano na typowe działania dokonywane w ramach patostreamów, dokonując analizy, czy mogą one wypełnić znamiona przestępstw i prowadzić do poniesienia odpowiedzialności karnej przez patostreamerów. W wyniku poczynionych rozważań zwrócono uwagę na znaczną bezskuteczność polskiego prawa karnego wobec zjawiska patostreamingu.

Słowa kluczowe: Patostreaming, demoralizacja nieletnich, odpowiedzialność karna, prawo karne, treści patologiczne w Internecie

Abstract:

The aim of the article is to provide a legal analysis of selected examples of pathostreaming in Poland, with particular emphasis on the risk of demoralising minors and the possibility of holding pathostreamers criminally liable. The study uses the following methods: dogmatic-legal, legal interpretation, and analysis of documents and content. The discussion begins with a definition of pathostreaming and the scale of this phenomenon in Poland, while also drawing attention to its impact on minors. Next, typical activities carried out within the framework of patostreaming are identified, and an analysis is made as to whether they can constitute criminal offences and lead to criminal liability for pathostreamers. As a result of the considerations made, attention is drawn to the significant ineffectiveness of Polish criminal law against the phenomenon of pathostreaming.

Keywords: Pathostreaming, demoralisation of minors, criminal responsibility, criminal law, pathological content on the Internet

1. Wstęp

Patostreaming w Polsce to zjawisko, które nie jest nowe, jednak jego sprawcy w przeważającej części przypadków pozostają bezkarni. Jest to jednocześnie wyraźnie sprzeczne z ryzykiem demoralizacji dzieci, które wynika z tego zjawiska. To właśnie najmłodsi użytkownicy Internetu stanowią główną grupę odbiorców transmisji przedstawiających libacje alkoholowe, stosowanie wulgaryzmów, znieważanie innych osób, promowanie społecznie nieakceptowalnych lub niebezpiecznych zachowań i rozwiązłość na tle seksualnym. Oczywistą konsekwencją powszechnej dostępności tego typu treści dla małoletnich jest ryzyko zakłócenia ich prawidłowego rozwoju, zaś w skrajnych przypadkach - demoralizacja.

W polskim porządku normatywnym ustrojodawca uznając dobro dziecka za wartość chronioną konstytucyjnie kieruje do władz publicznych obowiązek ochrony dzieci przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją różnymi dostępnymi metodami i środkami, także poprzez prawo karne. To z kolei obliguje nie tylko prawodawcę, ale również wymiar sprawiedliwości i organy ścigania do stanowczej reakcji na wszelkie zagrożenia dla tegoż dobra dziecka, zwłaszcza gdy mają one wymiar szerszych zjawisk społecznych. Niestety, w praktyce zdarza się, że powinności

nie są realizowane, a działania przedstawicieli władzy publicznej podejmowane w reakcji na zjawisko patostreamingu nierzadko sprowadzają się do wskazywania na ich rzekomą bezsilność lub brak adekwatnych przepisów prawa. Z kolei ewentualne wszczynanie postępowań karnych w tym przedmiocie nader często nie jest podyktowane indywidualną inicjatywą organów ścigania, lecz stanowi wynik zawiadomień pochodzących od osób zgorszonych działalnością patostreamerów. Tymczasem, wypada zauważyć, że przeciwdziałanie wskazanemu zjawisku powinno być przede wszystkim celem organów władzy publicznej chroniących jego małoletnich odbiorców przed demoralizacją.

Celem niniejszego opracowania jest po pierwsze: przedstawienie wybranych działań stanowiących stały element szczególnie nagannych przykładów działalności patostreamerskiej w Polsce, po drugie: ustalenie czy w wyniku tych działań może dojść do wypełnienia znamion przestępstw penalizowanych na gruncie ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. kodeks karny¹ i poniesienia na tej podstawie odpowiedzialności karnej przez patostreamera. Sformułowane zostały przy tym następujące założenia badawcze:

1. zjawisko patostreamingu w Polsce stanowi poważne zagrożenie dla prawidłowego rozwoju małoletnich odbiorców i może prowadzić do przyjmowania i powielania przez nich postaw świadczących o ich demoralizacji;
2. w przypadku znacznej części patostreamów można wskazać stałe elementy prowadzonych w ich ramach transmisji polegające w szczególności na prezentowaniu stosunków seksualnych lub innych czynności seksualnych, nieumiarkowanej konsumpcji alkoholu lub znieważaniu zarówno uczestników transmisji, widzów, jak i innych osób;
3. działania podejmowane w ramach działalności patostreamingowej przez sprawcę – patostreamera, mogą wypełniać znamiona szeregu przestępstw na gruncie kodeksu karnego;
4. niektóre działania podejmowane w ramach działalności patostreamingowej przez sprawcę – patostreamera, nie podlegają odpowiedzialności karnej *in abstracto* lub są ścigane wyłącznie na wniosek lub z oskarżenia prywatnego, co może uniemożliwić pociągnięcie sprawcy do odpowiedzialności karnej.

Dla celów niniejszego opracowania posłużono się przede wszystkim metodą dogmatyczno-prawną, poprzez którą ustalono, jakie normy

¹ Ustawa z 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 383), dalej „k.k.”.

są obowiązujące w polskim porządku prawnym, a w konsekwencji zweryfikowano, znamiona których przestępstw mogą wypełnić działania podejmowane przez patostreamerów. Kluczowa była także metoda wykładni prawa, która pozwoliła ustalić *ratio legis* wybranych norm prawa karnego i na tej podstawie zbadać, czy odpowiednie przepisy karne mogą znaleźć zastosowanie do konkretnych form działalności patostreamerskiej. Dzięki metodzie analizy dokumentów podejmowaną problematykę zbadano przez pryzmat przedstawianych w literaturze przedmiotu poglądów i wyników badań obrazujących jej skalę i wynikające stąd zagrożenia dla małoletnich. Pomocniczo posłużono się również metodą analizy treści, z wykorzystaniem której zbadano wybrane materiały tworzone przez patostreamerów.

2. Definicja i skala zjawiska patostreamingu w Polsce

Pojęcie „patostreaming” jest stosunkowo młode i nie posiada definicji legalnej. Powstało z połączenia słów „patologia” oraz „streaming”². Pierwsze z nich oznacza nieprawidłowe zjawiska występujące w życiu społecznym³, zaś drugie odnosi się do czynności przesyłania dźwięku lub obrazu do komputera, telefonu komórkowego itp. bezpośrednio z Internetu, bez konieczności jego wcześniejszego pobierania i zapisywania⁴. Należy zaznaczyć, że w przypadku rozważanego zjawiska cechą szczególną jest z reguły nadawanie określonego przekazu na żywo, z czym wiąże się zaczerpnięte z języka angielskiego pojęcie „live streaming”⁵, oraz upowszechniający się w języku polskim anglicyzm „streamować”⁶. Powstałe w efekcie pojęcie „patostreamingu” oznacza nadawanie patologicznych treści⁷, z reguły w czasie rzeczywistym, tj. tworzenie tzw. „patostreamów”.

² P. Siedlanowski, *Homo crudelis? Patostream – kolejna patologia w sieci*, „Biuletyn Edukacji Medialnej” 2018, nr 2, s. 49; M. Jas, *Patostreaming – ciemna strona internetu. Analiza zjawiska na wybranych przykładach*, „Media. Biznes. Kultura” 2020, nr 1, s. 169.

³ Słownik Języka Polskiego PWN, hasło: patologia, <https://sjp.pwn.pl/sjp/patologia;2498850.html> [dostęp: 17 czerwca 2025 r.].

⁴ Cambridge Business English Dictionary, hasło: streaming, <https://dictionary.cambridge.org/pl/dictionary/english/streaming> [dostęp: 17 czerwca 2025 r.].

⁵ Britannica, hasło: livestreaming, <https://www.britannica.com/technology/livestreaming> [dostęp: 17 czerwca 2025 r.].

⁶ Słownik Języka Polskiego SJP, hasło: streamować, <https://sjp.pl/streamowa%C4%87> [dostęp: 17 czerwca 2025 r.].

⁷ M. Jas, *Patostreaming...*, s. 169..

W literaturze przedmiotu brak jest jednolitego stanowiska odnośnie do początków patostreamingu. Zgodnie z jednym z poglądów pierwsze tego typu treści zaczął rozpowszechniać w 2014 r. węgierski internauta Molnár Krisztián, znany pod pseudonimami „Bebaszós” i „Kiki”⁸, który będąc pod wpływem alkoholu transmitował słuchanie muzyki, granie w gry komputerowe lub odpowiadanie na pytania widzów⁹. W podobny sposób analizowane zjawisko rozwijało się na Ukrainie i w Rosji, czego dowodem jest przykład Sergeia Novika, który prezentował na żywo spożywanie alkoholu, a następnie podejmował ekstremalne wyzwania za pieniądze od widzów¹⁰, np. pozwalał się bić lub razić prądem¹¹. W Polsce początki patostreamingu wiążą się z działalnością „Daniela Magicala” na portalu Twitch, na którym prowadził transmisje z grania w „Tibię”, będąc pod wpływem alkoholu. Internauta szybko dostrzegł zależność między stanem swojego upojenia alkoholowego i stopniem kontrowersyjności prezentowanych treści, a liczbą widzów. W późniejszym czasie stał się jednym z najbardziej niesławnych polskich patostreamerów, zaś w trakcie transmisji awanturował się z sąsiadami, urządzał libacje alkoholowe, bił swoją matkę¹².

Aktywności prezentowane w trakcie tego typu transmisji są rozmaite, a jednocześnie każdorazowo nieakceptowalne społecznie. Ich spektrum jest bliżej nieograniczone i może obejmować wszelkie zachowania, które, niezależnie od stopnia ich drastyczności, wzbudzają kontrowersje, co w efekcie przekłada się na większą oglądalność. Wśród przykładowych działań przedstawianych w ramach patostreamingu można wymienić: upijanie się do nieprzytomności, wyzwiska, awantury, bójki, poniżanie, podpalanie kolegów, wymioty, załatwianie się do wiaderka¹³, molestowanie,

⁸ D. Kujawa, *Audiowizualna kultura uczestnictwa w dobie konwergencji i dywergencji mediów na przykładzie platformy YouTube w Polsce* (Poznań: UAM, 2021), 184-185 za: R. Tabaszewski, *Prawne aspekty przeciwdziałania patostreamingowi alkoholowemu w mediach społecznościowych*, „Prawo i więź” 2024, nr 6, s. 154, <https://doi.org/10.36128/priv.vi53.1100> [dostęp: 17 czerwca 2025 r.].

⁹ R. Tabaszewski, *Prawne aspekty...*, s. 154.

¹⁰ R. Tabaszewski, *Prawne aspekty...*, s. 155.

¹¹ M. Kaciewicz, *Co kręci Rosjan i Ukraińców? Były więzień Sojuza, który daje sobie spuścić łomot na YouTube*, <https://www.newsweek.pl/swiat/rosja-ukraina-byly-wiezien-sojuza-ktory-zarabia-na-publicznym-lomocie/479zkzf> [dostęp: 17 czerwca 2025 r.].

¹² M. Borys, *Zadymiarze Internetu i jedna zadymiara*, <https://www.dwutygodnik.com/arttykul/8252-zadymiarze-internetu-i-jedna-zadymiara.html> [dostęp: 17 czerwca 2025 r.].

¹³ Siedlanowski, *Homo crudelis...*, s. 50.

wykorzystywanie seksualne¹⁴, pochwalanie i zachęcanie do przemocy¹⁵, itp. Rażąco niemoralny charakter tego typu zachowań prowadzi do oczywistego pytania o cel przyświecający ich sprawcom. Można wskazać na dwie główne motywacje, tj. chęć zdobycia popularności oraz chęć zysku, choć z reguły druga z nich ma charakter dominujący¹⁶. Patostreamerzy w trakcie prowadzonych transmisji uzyskują tzw. „donejty” oznaczające wsparcie finansowe udzielane streamerom przez ich widzów¹⁷. Zyski z tego tytułu mogą osiągać wysokość nawet 15 tys. zł dziennie¹⁸. Niemniej jednak, coraz bardziej popularne staje się uczestnictwo patostreamerów w walkach (tzw. „freak fighty”) organizowanych przez Fame MMA, które w porównaniu do tradycyjnych walk bokserskich charakteryzują się skrajną brutalnością, poniżaniem przeciwników, nawoływaniem do przemocy i prezentowaniem treści erotycznych¹⁹. Uczestnicy tego rodzaju wydarzeń mogą liczyć na zarobki rzędu 200-300 tys. zł za jedną walkę²⁰, choć zdarzają się także przypadki kilkukrotnie wyższych wynagrodzeń²¹. W konsekwencji tak wysokie zyski patostreamerów w oczywisty sposób zwiększają ich popularność, szczególnie wśród młodego odbiorcy.

W Polsce według raportu Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę z 2019 r. więcej niż co trzecie dziecko w wieku 13-15 lat oglądało tego rodzaju transmisje. Małoletnimi odbiorcami w większości przypadków kieruje ciekawość (75%), przez którą powracają oni do patostreamów (15%

¹⁴ Dgk, „Kawiaq” i „Tucznik” prowadzili szokujące patostreamy. Jest akt oskarżenia, https://www.rp.pl/prawo-karne/art41695561-kawiaq-i-tucznik-prowadzili-shokujace-patostreamy-jest-akt-oskarzenia?utm_source=chatgpt.com [dostęp: 17 czerwca 2025 r.].

¹⁵ W. Ferfecki, Poważne zarzuty dla „Jaszczura” i jego kompana. Czy to koniec Rodaków Kamratów?, <https://www.rp.pl/spoleczenstwo/art42466711-powazne-zarzuty-dla-jaszczura-i-jego-kompana-czy-to-koniec-rodakov-kamratow> [dostęp: 17 czerwca 2025 r.].

¹⁶ D. Ołownia, *Patostreaming jako zjawisko patologiczne i dewiacyjne*, „iNFOTEZY 2021” nr 2, s. 64, <https://infotezy.ujk.edu.pl/wp-content/uploads/2022/01/olownia.pdf> [dostęp: 17 czerwca 2025 r.].

¹⁷ Słownik Języka Polskiego SJP, hasło: donejt, <https://sjp.pl/donejt> [dostęp: 17 czerwca 2025 r.].

¹⁸ RG, *Eldorado „patostreamerów”. Ile można zarobić na poniżaniu, obrażaniu i wyzywaniu ludzi?*, <https://www.newsweek.pl/polska/spoleczenstwo/ile-zarabiaja-patostreamerzy-newsweek-opinie/9bltwe3> [dostęp: 17 czerwca 2025 r.].

¹⁹ Ł. Kuczera, Kolejna patologia we freak fightach. Nadchodzą zmiany w prawie, <https://sportowefakty.wp.pl/sporty-walki/1177221/kolejna-patologia-we-freak-fightach-nadchodza-zmiany-w-prawie> [dostęp: 17 czerwca 2025 r.]; RPO, *Gale „freak fightowe” mogą promować przemoc i inne patologiczne zachowania. Odpowiedzi NASK i operatora PGE Narodowy*, <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-stadion-narodowy-gala-mma-patotreści> [dostęp: 17 czerwca 2025 r.].

²⁰ A. Nicz, *Największa patologia polskiej sieci. „Trzeba iść tropem pieniędzy”*, <https://wydarzenia.interia.pl/kraj/news-najwieksza-patologia-polskiej-sieci-trzeba-isc-tropem-pienie,nId,7158740> [dostęp: 17 czerwca 2025 r.].

²¹ P. Górski, *Ogromne zarobki w FAME MMA. Gwiazdor zdradził konkretne kwoty*, <https://przegladSPORTOWY.onet.pl/esportmania/influencerzy/ogromne-zarobki-w-fame-mma-gwiazdor-zdradzil-konkretne-kwoty/46q2tqf> [dostęp: 17 czerwca 2025 r.].

badanych ogląda je codziennie lub prawie codziennie, a 28% raz albo dwa razy w tygodniu), mimo że prawie każdy z nich uważa je za niepokojące doświadczenie (88%)²². Cennych informacji dostarczają także wyniki badania *Nastolatki 3.0* przeprowadzonego przez NASK w okresie między październikiem, a listopadem 2022 r. na grupie 4984 uczniów klas 7 i 8 szkoły podstawowej oraz 1 i 2 szkoły ponadpodstawowej²³, a także badania „*Nastolatki*” w edycji przeprowadzonej w okresie między wrześniem, a październikiem 2024 r. na grupie 3655 uczniów klas 7 i 8 szkoły podstawowej oraz klas 1 i 2 szkoły ponadpodstawowej²⁴. W przypadku pierwszego z nich spośród małoletnich respondentów co czwarty przyznał, że ogląda patostreamy (26%), a blisko co szósty (16,1%) nie jest w stanie określić, czy oglądane przez niego treści mają cechy patostreamu, i czy są wulgarne lub nacechowane przemocą²⁵. W edycji z 2024 r. odsetki te wyniosły odpowiednio 22% i 13%, a jednocześnie zaznaczono, że obserwowane w kolejnych latach wyniki²⁶ nie układają się w jednolity trend, zaś ich zmienność może być odzwierciedleniem nasilającej się dyskusji publicznej na przedmiotowy temat²⁷. Niemniej jednak, pomimo coraz częstszego zwracania uwagi na analizowane zjawisko społeczne i wiążące się z nim zagrożenia, w dalszym ciągu brak jest zdecydowanych działań prawnych w kierunku jego penalizacji. Pojawia się zatem pytanie o odpowiedzialność prawną patostreamerów, z reguły świadomych faktu szczególnej popularności ich demoralizujących transmisji wśród najmłodszych użytkowników Internetu.

²² K. Makaruk, *Skala problemu*, [w:] S. Wójcik, Ł. Wojtasik (red.), *Patotreści w Internecie. Raport o problemie*, Warszawa 2019, s. 18-21, https://fdds.pl/_Resources/Persistent/a/9/d/3/a9d3f60edf0bfabffe0276837d9fca-36a1574f0d/fdds-raport-patotrecs-www.pdf [dostęp: 18 czerwca 2025 r.].

²³ NASK Thinkstat, *Nastolatki 3.0. Raport z ogólnopolskiego badania uczniów*, Warszawa 2023, s. 6, <https://nask.pl/download-file?fileId=15997> [dostęp: 18 czerwca 2025 r.].

²⁴ NASK Thinkstat, *Nastolatki. Raport z ogólnopolskiego badania uczniów i rodziców. Raport badawczy*, Warszawa 2025, s. 7, https://www.nask.pl/media/2025/09/Nastolatki_RAPORT-2.pdf [dostęp: 6 października 2025 r.].

²⁵ NASK Thinkstat, *Nastolatki 3.0 ...*, s. 91.

²⁶ Tj. w przypadku odpowiedzi twierdzącej na temat oglądania patostreamów: 2018 – 23%, 2020 – 17%, 2022 – 26%, 2024 – 22%; w przypadku odpowiedzi przeczącej na temat oglądania patostreamów: 2018 – 66%, 2020 – 73%, 2022 – 58%, 2024 – 65%; w przypadku odpowiedzi „Trudno powiedzieć”: 2018 – 11%, 2020 – 10%, 2022 – 16%, 2024 – 13%.

²⁷ NASK Thinkstat, *Nastolatki. Raport...*, s. 90-91.

3. Odpowiedzialność (bezkarność) wybranych patostreamerów

Działania podejmowane przez patostreamerów na tworzonych przez nich nagraniach i prowadzonych transmisjach na żywo mogą mieć rozmaity charakter. W zależności od konkretnego przypadku obejmują one libacje alkoholowe, zaczepianie i znieważanie przypadkowych osób, znieważanie widzów, formułowanie gróźb, niszczenie mienia, defekacje, wymiotowanie, molestowanie, transmitowanie stosunków seksualnych lub innych czynności seksualnych, znęcanie się nad innymi osobami, przy czym granicę stanowi wyłącznie „kreatywność” uczestników patostreamingu. Z tego względu dokonanie kompleksowej analizy w tym zakresie znacząco wykracza poza ramy niniejszego opracowania. Niemniej jednak, obserwując zawartość tworzoną przez niektórych spośród szczególnie popularnych patostreamerów²⁸, jak też opracowania poświęcone analizowanej problematyce²⁹, można wyróżnić trzy najczęstsze typy działań charakterystycznych dla większości patostreamów (np.: „Rafatus”³⁰, „Daniel Magical”³¹, „Pasut”³², „Ajemge1”³³):

²⁸ P. Mączewski, Patologii na polskim YouTube nigdy nie brakowało. Niby nic nowego, ale bójki na wizji też już były, <https://natemat.pl/525634,patusow-na-youtube-nigdy-nie-brakowalo-chlanie-bojki-i-krew-to-nic-nowego> [dostęp: 23 czerwca 2025 r.].

²⁹ Zob. D. Bęk, M. Popiołek, *Patostreaming – charakterystyka i prawne konteksty zjawiska*, „Zarządzanie Mediami” 2019, nr 4, s. 252-254, <https://doi.org/10.4467/23540214ZM.19.016.11342> [dostęp: 17 czerwca 2025 r.]; P. Siedlanowski, op. cit., s. 50; M. Jas, *Patostreaming...*, s. 174-176.

³⁰ J. Tyszkowski, *Ostrzegamy: Rafatus znów nagrywa! Były patostreamer został gwiazdą TikToka...*, <https://vibez.pl/wydarzenia/ostrzegamy-rafatus-znow-nagrywa-byly-patostreamer-zostal-gwiazda-tiktoka-6728405147777888a> [dostęp: 18 czerwca 2025 r.]; M. Cikacz, *Rafatus w ciężkim stanie trafił do szpitala. Przedawkował alkohol?*, <https://lifestyle.lelum.pl/rafatus-w-ciezkim-stanie-trafil-do-szpitala> [dostęp: 23 czerwca 2025 r.].

³¹ M. Baranowska, *Odgłosy „miłości” na popularnym polskim streamie. Nie zgadnienie, kto zapomniał wyciszyć mikrofonu*, <https://boop.pl/rozrywka/sks-na-popularnym-polskim-streamie-nie-zgadnienie-kto-zapomnial-wyciszy-mikrofonu> [dostęp: 23 czerwca 2025 r.]; M. Oberlan, „Magical” łamie zakaz sądu? Na streamie alkohol i bójki! Policja już działa i zapowiada zawiadomienie prokuratury oraz sądu, <https://nowosci.com.pl/magical-lamie-zakaz-sadu-na-streamie-alkohol-i-bojki-policja-juz-dziala-i-zapowiada-zawiadomienie-prokuratury-oraz-sadu/ar/c1-14642033> [dostęp: 23 czerwca 2025 r.].

³² WPROST.pl, *Robert Pasut wreszcie się dograł? Prokuratura zajmie się patoinfluencerem*, <https://www.wprost.pl/kraj/11970250/robert-pasut-pod-lupa-prokuratury-mial-dotkac-nieprzytomnej-kobiety.html> [dostęp: 23 czerwca 2025 r.]; M. Kozłowska, *Pasut zrezygnował z terapii uzależnień. Nie, nie dlatego że skończył z ćpaniem*, <https://vibez.pl/myimpact/pasut-zrezygnowal-z-terapii-uzaleznien-nie-nie-dlatego-ze-skonczyl-z-ccpaniem-7092909811846080a> [dostęp: 23 czerwca 2025 r.]; K. Frączczak, *Wywiad Pasuta to najobrzydliwsze, co widziałem od lat. Internet powinien się na niego zamknąć*, <https://natemat.pl/544910,pasut-z-abstrahuje-tv-udzielil-obrzydliwego-wywiadu-w-sieci-burza> [dostęp: 23 czerwca 2025 r.].

³³ D. Skrzypnik, *Seks oralny na streamie za 500 zł. Tak upada godność*, <https://espresso.com.pl/seks-oralny-na-streamie-za-500-zl-tak-upada-godnosc/> [dostęp: 23 czerwca 2025 r.]; K. Kaczmarek, *Policja i rodzice dziewczyny na streamie u Ajemge1 na Twitchu*, <https://boop.pl/rozrywka/policja-i-rodzice-dziewczyny-na-streamie-u-ajemge1-na-twitchu> [dostęp: 23 czerwca 2025 r.].

1. transmitowanie stosunków seksualnych lub innych czynności seksualnych;
2. nieumiarkowana konsumpcja alkoholu;
3. znieważanie zarówno uczestników transmisji, widzów, jak i innych osób.

W konsekwencji należy zbadać, czy w efekcie prezentowania przez patostreamerów opisanych działań może dojść do wypełnienia przez nich znamion przestępstw: publicznego prezentowania treści pornograficznych (art. 202 § 1 k.k.), rozpijania małoletniego (art. 208 k.k.) lub zniewagi (art. 216 § 1 k.k.) oraz, czy na tej podstawie możliwe jest pociągnięcie ich do odpowiedzialności karnej.

3.1. Publiczne prezentowanie treści pornograficznych

W pierwszej kolejności należy poddać analizie możliwość wypełnienia przez patostreamerów znamion przestępstwa publicznego prezentowania treści pornograficznych spenalizowanego w art. 202 § 1 k.k. Przedmiotem ochrony wskazanego przepisu jest wolność seksualna w postaci prawa do życia wolnego od uczucia wstydu seksualnego³⁴. Odnosząc się natomiast do strony przedmiotowej analizowanego przestępstwa, wymaga wskazania, że podejmowane w jego ramach działanie musi mieć charakter publiczny, a zatem zachowanie sprawcy jest lub może być dostępne dla nieokreślonej liczby osób, przy czym sprawca, mając świadomość tej możliwości, co najmniej na to się godzi³⁵. Prezentowanie w rozumieniu art. 202 § 1 k.k. oznacza z kolei taki sposób przedstawienia treści, że inna osoba może lub musi się z nimi zapoznać, czy to za pośrednictwem wzroku, czy słuchu³⁶. Nie budzi wobec tego wątpliwości, że udostępnienie danych materiałów w Internecie przy braku ograniczenia grupy odbiorców wypełni znamiona publicznego prezentowania. Nie bez znaczenia pozostaje także znamie „treści pornograficznych”, przez które należy rozumieć „zawarte w utrwalonej formie (np. film, zdjęcia, czasopisma, książki, obrazy) lub nie (np. pokazy na żywo), prezentacje czynności seksualnych człowieka (zwłaszcza ukazywanie organów płciowych człowieka

³⁴ J. Warylewski, K. Nazar, *Komentarz do art. 202*, [w:] R. Stefański (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2025, s. 1444-1445.

³⁵ B. Gadecki, *Komentarz do art. 202*, [w:] B. Gadecki (red.), *Kodeks karny. Art. 1–316. Komentarz*, Warszawa 2023, s. 642.

³⁶ M. Budyn-Kulik, M. Kulik, *Komentarz do art. 202*, [w:] M. Królikowski, R. Zawłocki (red.), *Kodeks karny. Część szczególna. Tom II. Komentarz do artykułów 117–221*, Warszawa 2023, s. 876.

w ich funkcjach seksualnych), i to zarówno w wymiarze niesprzecznym z ich biologicznym ukierunkowaniem, jak i czynności seksualnych człowieka sprzecznych z przyjętymi w społeczeństwie wzorcami zachowań seksualnych³⁷. Z kolei J. Warylewski i K. Nazar wyliczenie to uzupełniają dodatkowo o nagrania foniczne³⁸. Znamieniem przestępstwa z art. 202 § 1 k.k. jest także, choćby potencjalna, możliwość narzucenia odbioru treści pornograficznych osobie, która sobie tego nie życzy³⁹.

Nagrania i transmisje na żywo autorstwa patostreamerów regularnie przedstawiają i promują rozwiązłość, lecz jednocześnie większość z nich nie stanowi treści pornograficznych. Prezentowanie czynności seksualnych lub nagości ma charakter znacznie rzadszy głównie z tego względu, że z reguły stanowi naruszenie zasad wykorzystywanych w tym celu portali, a zatem może doprowadzić do blokady lub usunięcia konta⁴⁰. Te incydentalne przypadki prowokują pytanie o możliwość poniesienia przez patostreamerów odpowiedzialności karnej na podstawie art. 202 § 1 k.k. Nagrania oraz transmisje na żywo przedstawiające nagość lub czynności seksualne (dotyczy to zarówno obrazu i dźwięku, jak i samego obrazu lub samego dźwięku) bezsprzecznie mają charakter treści pornograficznych w rozumieniu przywołanego przepisu karnego. Niemniej jednak, analizując działalność patostreamerską należy się opowiedzieć przeciwko możliwości wypełnienia znamienia narzucania odbioru tego typu materiałów osobom, które sobie tego nie życzą. Dostępne w Internecie treści zaliczane do patostreamingu można porównać do programów telewizyjnych, których odbiorcy mają możliwość ich selektywnego wybierania⁴¹. Należy wprawdzie zwrócić uwagę na pogląd P. Zakrzewskiego, iż kryminalizacja art. 202 § 1 k.k. jest ograniczona „tylko do takich sytuacji, gdy sprawca nie da ostrzeżenia, że prezentowana przez niego treść ma charakter pornograficzny, czym uniemożliwi rezygnację z zapoznaniem się z nią choćby przez jedną osobę”⁴². Tymczasem, część patologicznych transmisji na żywo nie jest uprzednio oznaczana jako zawierające treści pornograficzne, mimo że te pojawiają się w ich trakcie zarówno

³⁷ Wyrok SN z dnia 23 listopada 2010 r., IV KK 173/10, Legalis nr 412578.

³⁸ J. Warylewski, K. Nazar, *Komentarz do art. 202...*, s. 1446.

³⁹ B. Gadecki, *Komentarz do art. 202...*, s. 643.

⁴⁰ M. Baranowska, *Ajemge1 zbanowany za wpadkę podczas streama z Elą Gawin*, <https://boop.pl/rozrywka/ajemge1-zbanowany-za-wpadke-podczas-streama-z-ela-gawin> [dostęp: 20 czerwca 2025 r.].

⁴¹ J. Warylewski, K. Nazar, *Komentarz do art. 202...*, s. 1448.

⁴² P. Zakrzewski, *Komentarz do art. 202*, [w:] J. Majewski (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2024, s. 1048.

w efekcie spontanicznych działań uczestników, jak i reagowania przez nich na wyzwania widzów. Mogłoby to w teorii uzasadniać wypełnienie przez patostreamera znamienia narzucania w rozumieniu art. 202 § 1 k.k. Niemniej jednak, przeciwko takiemu wnioskowi przemawia fakt, że osoby oglądające patostreamy są z reguły nie tylko świadome ich skrajnie kontrowersyjnego charakteru, lecz także godzą się na to⁴³, a niekiedy nawet nagradzają autorów za szczególnie niemoralną zawartość. Jak natomiast podkreśla S. Hypś, narzucenie odbioru dotyczy sytuacji, gdy kontakt odbiorcy z określonymi treściami „następuje bez podejmowania przez daną osobę jakichkolwiek czynności zmierzających w tym kierunku”⁴⁴. W konsekwencji trudno ich traktować jako „nieświadomych” pokrzywdzonych w wyniku narzucenia im odbioru treści pornograficznych. Tym samym należy sformułować wniosek, iż art. 202 § 1 k.k. nie może znaleźć zastosowania wobec przeważającej części najbardziej kontrowersyjnych patostreamerów.

3.2. Rozpijanie małoletniego

Charakterystycznym elementem znacznej części patostreamów jest nadużywanie alkoholu, zaś w skrajnych przypadkach organizowanie libacji alkoholowych⁴⁵. Promowanie tego typu zachowań prowadzi do pytania o odpowiedzialność karną patostreamerów z tytułu rozpijania małoletnich będących odbiorcami prezentowanych przez nich treści.

Rozpijanie małoletniego stanowi przestępstwo w rozumieniu art. 208 k.k., które może zostać popełnione poprzez dostarczanie mu napoju alkoholowego, ułatwianie jego spożycia lub nakłanianie go do spożycia takiego napoju. Należy przyjąć, że w przypadku patostreamerów może mieć miejsce nakłanianie małoletniego do spożywania takich napojów

⁴³ Platformy służące do transmisji na żywo z reguły wymagają, by te ukazujące „ekspresję seksualną” (ang. sexual expression) zostały odpowiednio oznaczone przez streamera, np. na platformie Kick (Kick, *Kick Community Guidelines*, <https://kick.com/community-guidelines> [dostęp: 23 czerwca 2025 r.]) lub Twitch (Twitch, *Content Classification Guidelines*, https://safety.twitch.tv/s/article/Content-Classification-Guidelines?language=en_US [dostęp: 23 czerwca 2025 r.]).

⁴⁴ S. Hypś, *Komentarz do art. 202*, [w:] A. Grześkowiak, K. Wiak (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2024, s. 1391.

⁴⁵ K. Downarowicz, *Składała youtuberowi niemoralne propozycje na wizji. Ne reakcję jej chłopaka nie trzeba było długo czekać*, <https://plejada.pl/newsy/skladala-pasutowi-niemoralne-propozycje-na-wizji-zareagowal-jej-chlopak/thtjks> [dostęp: 20 czerwca 2025 r.]; Polsat News, „*Interwencja*”: „*Magical*” i patostreamy w sieci. *Sąsiedzi mają dość*, <https://www.polsatnews.pl/wiadomosc/2023-03-31/interwencja-magical-i-patostreamy-w-sieci-sasiedzi-maja-dosc/> [dostęp: 20 czerwca 2025 r.]; K. Kaczmarek, op. cit.

poprzez zachęty⁴⁶, polegające na przedstawianiu nadużywania alkoholu jako wartego naśladowania sposobu spędzania czasu. Niemniej jednak, przestępstwo z art. 208 k.k. może być popełnione tylko umyślnie z zamiarem bezpośrednim, a także ewentualnym wyrażającym się w przewidywaniu sytuacji, której efektem jest rozbudzenie w pokrzywdzonym skłonności do spożywania alkoholu⁴⁷. Wymaga także wskazania brak jednolitego stanowiska w doktrynie w przedmiocie tego, czy omawiany czyn ma charakter materialny, czy też formalny. W pierwszym przypadku dla poniesienia odpowiedzialności z art. 208 k.k. konieczne byłoby udowodnienie, że sprawca zrealizował także znamię „rozpija”, tj. jego działanie musi wywołać niebezpieczeństwo przyzwyczajania się małoletniego do spożywania alkoholu lub umocnienia w nim tej skłonności. W drugim przypadku wystarczające byłoby stwierdzenie potencjalnego niebezpieczeństwa rozpicia⁴⁸. Należy opowiedzieć się za poglądem wyrażonym przez J. Kosonogę, iż przestępstwo z art. 208 k.k. ma charakter formalny w szczególności z uwagi na zbyt wiele czynników warunkujących możliwość uzależnienia się od alkoholu, wobec czego konieczność udowodnienia faktycznego rozpicia znacząco ograniczałaby zakres ochrony małoletnich przed rozpiciem⁴⁹. Finalnie wymaga zwrócenia uwagi brak jednolitego stanowiska w judykaturze i doktrynie odnośnie możliwości popełnienia analizowanego czynu zabronionego w sytuacji jednokrotnego działania sprawcy⁵⁰. Wśród argumentów uzasadniających wypełnienie znamion przestępstwa z art. 208 k.k. w sytuacji jednorazowego działania wskazuje się na sytuacje wyjątkowe, które *in concreto* mogą doprowadzić do skutku w postaci rozpijania małoletniego (np. gdy małoletni znajduje się w trakcie kuracji odwykowej)⁵¹.

W rezultacie przedstawionych uwag należy opowiedzieć się za możliwością poniesienia odpowiedzialności karnej na podstawie art. 208 k.k. przez patostreamerów promujących nadużywanie alkoholu, o ile jest to główny cel prowadzonych przez nich transmisji. Za takim wnioskiem

⁴⁶ J. Kosonoga, *Komentarz do art. 208*, [w:] R. Stefański (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2025, s. 1475.

⁴⁷ S. Hypś, *Komentarz do art. 208*, [w:] M. Królikowski, R. Zawłocki (red.), *Kodeks karny. Część szczególna. Tom II. Komentarz do artykułów 117–221*, Warszawa 2023, s. 950; J. Kosonoga-Zygmunt, *Komentarz do art. 208*, [w:] J. Majewski (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2024, s. 1067.

⁴⁸ S. Hypś, *Komentarz do art. 208*, s. 948.

⁴⁹ J. Kosonoga, *Komentarz do art. 208*, s. 1474.

⁵⁰ J. Kosonoga, *Komentarz do art. 208*, s. 1475-1476.

⁵¹ B. Gadecki, *Komentarz do art. 208*, [w:] B. Gadecki (red.), *Kodeks karny. Art. 1–316. Komentarz*, Warszawa 2023, s. 658.

przemawia fakt, że wskazane przestępstwo może być popełnione wyłącznie umyślnie, także w zamiarze ewentualnym, zaś nagrania i transmisje zaliczane do patostreamingu cieszą się szczególną popularnością wśród małoletnich. Z jednej strony, z reguły spożywanie alkoholu ma charakter uboczny, wobec czego promowanie jego konsumpcji nie stanowi głównego celu działania sprawcy. W praktyce wykazanie umyślności po stronie patostreamera w zakresie nakłaniania jego odbiorców do spożywania alkoholu może się okazać utrudnione, jeśli nie niemożliwe. Z drugiej strony, jak trafnie zauważa R. Tabaszewski: „surowszej ocenie powinny podlegać również sytuacje, gdy alkostreamer wyraźnie promuje spożywanie alkoholu (...), szczególnie gdy przekaz ten jest kierowany do niepełnoletnich widzów. W przypadkach, gdzie brakuje obowiązkowej weryfikacji wieku odbiorców, zwłaszcza gdy można podejrzewać ich niepełnoletniość, ten dodatkowy element może wpływać na surowszą ocenę odpowiedzialności prawnej alkostreamera”⁵². Patostreamerzy muszą liczyć się z wpływem swoich działań na grupę odbiorców, jaką stanowią małoletni. Nie bez znaczenia jest także fakt, że zachowania autorów opisywanych transmisji są nierzadko odbierane przez najmłodszych jako przedstawiające prawdziwe życie⁵³. Co więcej, portale internetowe nader często jedynie pozornie weryfikują wiek ich użytkowników⁵⁴. W konsekwencji można przyjąć, że patostreamerzy powinni być świadomi tego, do jakiej grupy wiekowej należą ich odbiorcy, z którymi zresztą niejednokrotnie wchodzi w interakcje. To z kolei może prowadzić do poniesienia przez nich odpowiedzialności karnej z tytułu art. 208 k.k., lecz wyłącznie w przypadku tzw. „alkostreamów”, tj. transmisji, których wiodącym celem jest nakłanianie odbiorców do spożywania alkoholu.

3.3. Znieważenie

Odpowiedzialność karna za znieważenie innej osoby została unormowana w art. 216 k.k. Przedmiotem ochrony wskazanego przepisu jest część wewnętrzna, tj. godność osobista, będąca wewnętrznym przekonaniem

⁵² R. Tabaszewski, *Prawne aspekty...*, s. 163.

⁵³ K. Makaruk, *Skala problemu...*, s. 21.

⁵⁴ H. Farah, D. Milmo, *TikTok allowing under-13s to keep accounts, evidence suggests*, <https://www.theguardian.com/technology/2023/dec/19/tiktok-allowing-under-13s-to-keep-accounts-evidence-suggests> [dostęp: 23 czerwca 2025 r.]; ICO, *Annex 2: Estimated TikTok users in the UK, under the age of 13*, <https://ico.org.uk/media/action-weve-taken/mpns/4025183/tiktok-mpn-annex-2-mpn.pdf>, s. 2 [dostęp: 23 czerwca 2025 r.].

o własnej wartości, jakie każdy człowiek ma sam o sobie⁵⁵. Przepięstwo znieważenia ma charakter powszechny⁵⁶, a jego istotą jest zachowanie, które jest obiektywnie obelżywe i wyraża pogardę w stosunku do innej osoby⁵⁷. W judykaturze podkreśla się, iż „dla oceny, czy określone zachowanie stanowi zniewagę, istotne znaczenie ma obiektywna ocena tego zachowania, rozważenie jego społecznego odbioru przez pryzmat generalnie akceptowanych norm obyczajowych”⁵⁸. Przepięstwo może zostać popełnione: po pierwsze w obecności pokrzywdzonego, tj. w ten sposób, że pokrzywdzony fizycznie znajduje się w tym miejscu, w którym formułowane są pod jego adresem treści znieważające lub w trakcie rozmowy telefonicznej z nim, po drugie w nieobecności pokrzywdzonego, ale publicznie, gdy czyn został popełniony w taki sposób, że może być dostrzeżony przez nieokreśloną z góry liczbę osób, po trzecie w nieobecności pokrzywdzonego, ale przy zamiarze sprawcy, aby treści znieważające do niego dotarły, aby zostały mu powtórzone bądź przetłumaczone⁵⁹. Forma znieważenia może być dowolna, niekoniecznie werbalna, lecz także jakakolwiek inna, o ile tylko obraża lub ośmiesza inną osobę⁶⁰. Z kolei art. 216 § 2 k.k. dotyczy typu kwalifikowanego zniewagi polegającego na jej dokonaniu za pośrednictwem środków masowego komunikowania, do których należą w szczególności prasa, radio, telewizja, publikacje książkowe, nagrania elektroniczne oraz Internet za wyjątkiem prywatnej komunikacji⁶¹. Nie bez znaczenia pozostaje również przedmiot czynności sprawczej, którym może być każda indywidualnie określona, żyjąca osoba fizyczna lub grupa możliwych do indywidualnego zidentyfikowania osób⁶². Jak natomiast wskazuje J. Sobczak, „ustawodawca nie przewiduje możliwości znieważenia grupy jako zbiorowości osób nieoznaczonych indywidualnie”⁶³. Finalnie wymaga zwrócenia uwagi, że w myśl art. 216 § 5 k.k. ściganie przestępstwa zniewagi odbywa się z oskarżenia prywatnego, wobec czego akt oskarżenia może być wniesiony i popierany wyłącznie

⁵⁵ J. Długosz-Józwiak, *Komentarz do art. 216*, [w:] M. Królikowski, R. Zawłocki (red.), *Kodeks karny. Część szczególna. Tom II. Komentarz do artykułów 117–221*, Warszawa 2023, s. 1033.

⁵⁶ J. Długosz-Józwiak, *Komentarz do art. 216...*, s. 1033.

⁵⁷ J. Długosz-Józwiak, *Komentarz do art. 216*, s. 1034–1035.

⁵⁸ Wyrok SA w Lublinie z dnia 6 czerwca 2011 r., II AKa 91/11, Legalis nr 424324.

⁵⁹ J. Sobczak, *Komentarz do art. 216*, [w:] R. Stefański (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2025, s. 1594–1595.

⁶⁰ J. Długosz-Józwiak, *Komentarz do art. 216...*, s. 1035.

⁶¹ J. Długosz-Józwiak, *Komentarz do art. 212*, [w:] M. Królikowski, R. Zawłocki (red.), *Kodeks karny. Część szczególna. Tom II. Komentarz do artykułów 117–221*, Warszawa 2023, s. 1014.

⁶² J. Długosz-Józwiak, *Komentarz do art. 216...*, s. 1035–1036.

⁶³ J. Sobczak, *Komentarz do art. 216...*, s. 1590.

przez pokrzywdzonego⁶⁴. Niemniej jednak, także prokurator może wszcząć przedmiotowe postępowanie w trybie art. 60 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego⁶⁵, jeśli wymaga tego ochrona praworządności lub interes społeczny. W doktrynie wskazuje się, że sytuacja taka będzie miała miejsce, gdy konieczne będzie zabezpieczenie i utrzymanie zasad demokratycznego państwa prawnego, o którym mowa w art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.⁶⁶, bądź też, gdy czyn przestępny godzi bezpośrednio nie tylko w chronione prawem interesy pokrzywdzonego, ale także w dobra ogólne⁶⁷.

Analizując zachowania prezentowane w nagraniach oraz w trakcie transmisji na żywo zaliczanych do patostreamingu należy stwierdzić, że znaczna część z nich ma charakter znieważający zarówno wobec widzów⁶⁸, jaki i innych osób⁶⁹. Co istotne, w sytuacji, gdy dotyczą one bliżej nieokreślonego kręgu osób, brak jest możliwości spełnienia znamion przedmiotu czynności sprawczej przestępstwa z art. 216 k.k. Natomiast w sytuacjach znieważania przez patostreamera zindywidualizowanych osób⁷⁰ brak jest z reguły jakichkolwiek informacji na temat ewentualnego poszukiwania ochrony prawnej przez pokrzywdzonych. Widzowie oglądający nagrania i transmisje patostreamerskie godzą się na ich formę przekazu, a także liczą się z wulgarnym charakterem i zniewagami. Niemniej jednak, brak jest przeszkód, aby w reakcji na tego typu incydenty postępowanie zostało wszczęte przez prokuratora w trybie art. 60 k.p.k. ze względu na potrzebę ochrony interesu społecznego. Z jednej strony przesłanka ta może być uznana za spełnioną biorąc pod uwagę nagłośnienie medialne działalności patostreamerów, poczucie bezkarności sprawcy, demoralizujący wpływ na odbiorców, w szczególności małoletnich,

⁶⁴ J. Długosz-Józwiak, *Komentarz do art. 216...*, s. 1043-1044.

⁶⁵ Ustawa z 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 46), dalej „k.p.k.”

⁶⁶ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. 1997 Nr 78, poz. 483 z późn. zm.), dalej „Konstytucja RP”.

⁶⁷ K. Boratyńska, P. Czarnecki, *Komentarz do art. 60*, [w:] A. Sakowicz (red.), *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, Warszawa 2025, s. 300-301.

⁶⁸ Redakcja, *Złe autorytety naszych dzieci: Jelly Frucik i niebezpieczne granice internetowej sławy*, <https://funkydiva.pl/zle-autorytety-naszzych-dzieci-jelly-frucik-i-niebezpieczne-granice-internetowej-slawy/> [dostęp: 20 czerwca 2025 r.]; M. Staśko, *Patologia na YouTube: życzenia śmierci, groźby, obelgi wobec dzieci. Tak działał influencer Nitro*, <https://oko.press/patologia-na-you-tube-tak-dzialal-influencer-nitro> [dostęp: 20 czerwca 2025 r.].

⁶⁹ K. Piechota, *Upadek dawnego „króla internetu”. Naprawdę powiedział to o kobietach przed 8 marca!*, <https://ludzie.fakt.pl/robert-pasut-z-abstrachuje-powiedzial-to-o-kobietach-ciezko-tego-sluchac/kzd0rb1> [dostęp: 20 czerwca 2025 r.].

⁷⁰ Alicja A. Pasut *po nazwaniu kobiety defektem – „Jestem humanitariuszem” [VIDEO]*, <https://zawodytyper.pl/pasut-jest-humanitariuszem-jestes-defektem-jednym-wielkim/> [dostęp: 20 czerwca 2025 r.].

oraz wywoływane w konsekwencji oburzenie części opinii publicznej⁷¹. Z drugiej strony odrębnego rozważenia wykraczającego poza ramy niniejszego opracowania wymagałaby wątpliwość, czy tego rodzaju reakcja na patostreaming nie stanowiłaby nieproporcjonalnej ingerencji w swobodę wypowiedzi, skoro sami potencjalni pokrzywdzeni rezygnują z dochodzenia swoich praw. Niemniej jednak, w incydentalnych, szczególnie drastycznych przypadkach cechujących się formułowaniem przez patostreamerów wypowiedzi znieważających budzących szczególną dezaprobatę ze strony opinii publicznej brak reakcji osób znieważanych nie powinien uzasadniać braku reakcji ze strony prokuratora⁷². Przeciwnie, niekiedy wszczęcie w tego rodzaju przypadkach postępowania karnego z urzędu może się okazać niezbędnym środkiem przeciwdziałania skrajnie nagannemu zjawisku społecznemu mającemu szczególnie demoralizujący wpływ na jego małoletnich odbiorców.

4. Podsumowanie

Duża popularność patostreamingu wśród polskich dzieci i młodzieży rodzi uzasadnione obawy o ich prawidłowy rozwój, który może zostać poważnie zakłócony ze względu na obserwowane przez nich w Internecie skrajnie niemoralne działania. Pomimo faktu, że konkretna treść transmisji prowadzonych przez patostreamerów jest uzależniona w zasadzie wyłącznie od ich kreatywności, do stałych „punktów programu” należy znieważanie innych osób, w tym widzów, ukazywanie stosunków seksualnych lub innych czynności seksualnych (w tym za pieniądze od oglądających), a dodatkowo wszechobecna nieumiarkowana konsumpcja alkoholu prezentowana jako obligatoryjna dla dobrej zabawy. Pomimo faktu, że działania te wpisują się w niektóre spośród znamion przestępstw spenalizowanych w polskim systemie normatywnym, to nie w każdym przypadku doprowadzą do poniesienia przez patostreamera odpowiedzialności karnej.

Regularne prezentowanie w trakcie patostreamów stosunków seksualnych lub innych czynności seksualnych oraz nagości nie może wypełnić

⁷¹ S. Szolucha, *Komentarz do art. 60*, [w:] J. Skorupka (red.), *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, Warszawa 2024, s. 218.

⁷² K. Wytrykowski, *Komentarz do art. 60*, [w:] D. Drajewicz (red.), *Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz. Art. 1-424*, s. 283.

znamion publicznego prezentowania treści pornograficznych, gdyż odbiorcy tego typu treści są zazwyczaj świadomi ich charakteru, a nadto mają możliwość ich selektywnego wyboru. Z kolei ściganie przestępstwa znieważenia z art. 216 k.k., do popełnienia którego może dojść w przypadku znacznej części patostreamów, odbywa się z oskarżenia prywatnego. Osoby znieważane, w tym widzowie, z reguły nie korzystają z przysługujących im środków ochrony prawnej. Natomiast wszczęcie postępowania przez prokuratora w trybie art. 60 k.p.k. jest wprawdzie możliwe, lecz może rodzić uzasadnione wątpliwości w świetle braku działań ze strony samych pokrzywdzonych i ryzyka naruszenia swobody wypowiedzi. Patostreamerzy regularnie transmitujący nieumiarkowane spożywanie alkoholu mogą ponieść odpowiedzialność karną z tytułu przestępstwa rozpijania małoletniego z art. 208 k.k. Niemniej jednak, nie dotyczy to każdego przypadku patostreamingu, mimo że libacje alkoholowe są nader częstym elementem analizowanego zjawiska.

W efekcie dostrzegalna jest znaczna bezsilność polskiego prawa karnego wobec charakterystycznych działań prezentowanych w trakcie patostreamów. Prowokuje to konieczność stałego formułowania w debacie publicznej postulatów *de lege ferenda* mających na celu penalizację zjawiska patostreamingu. W sposób szczególny należy zaaprobować inicjatywę polegającą na dodaniu do k.k. w rozdziale XXXII (Przestępstwa przeciwko porządkowi publicznemu) nowego art. 255b zakładającego kryminalizację rozpowszechniania za pośrednictwem sieci teleinformatycznej w postaci obrazu lub dźwięku treści przedstawiających popełnienie wymienionych w projektowanym przepisie czynów zabronionych⁷³. Niemniej jednak, w związku z licznymi zastrzeżeniami zgłoszonymi przez szereg instytucji na etapie opiniowania projektu, potrzebne jest wzmocnienie współpracy zarówno środowisk naukowych, podmiotów działających na rzecz ochrony dobra dziecka, a także instytucji publicznych oraz ich zaangażowanie w trwający proces legislacyjny. Wypada bowiem podkreślić, że dotychczasowe próby penalizacji zjawiska patostreamingu były nieliczne i bezskuteczne. Przykład stanowi poselski projekt ustawy z 2023 r., który wobec obowiązującej w Polsce zasady dyskontynuacji prac parlamentu po skierowaniu do I czytania na posiedzeniu Sejmu

⁷³ Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny, druk nr 1613, Sejm X Kadencji, <https://orka.sejm.gov.pl/Druki10ka.nsf/0/36E1FB08404E44D2C1258CDC0055282D/%24File/1613.pdf> [dostęp: 6 października 2025 r.].

przestał być w dalszym ciągu procedowany⁷⁴. Tymczasem, opieszałość ustawodawcy w przedmiocie penalizacji patostreamingu stoi w opozycji do popularności tego zjawiska wśród dzieci i młodzieży w Polsce. Wypada bowiem zauważyć, że wobec nagminnego prezentowania w Internecie działań rażąco niemoralnych, które mogą poważnie zakłócić prawidłowy rozwój licznie je oglądających dzieci, prawo nie może i nie powinno pozostawać obojętne.

⁷⁴ Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny, druk nr 3310, Sejm IX Kadencji, <https://orka.sejm.gov.pl/Druki9ka.nsf/0/419B022090CF7E4AC12589C1002F50D2/%24File/3310.pdf> [dostęp: 6 października 2025 r.]; na temat projektu z 2023 r. zob. szerzej Ł. Rosiak, *Patostreaming – istota projektowanego art. 255b kodeksu karnego*, „Prokuratura i Prawo” 2024, nr 3, *passim*.

Bibliografia

Akty prawne

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r., Dz.U. 1997 Nr 78, poz. 483 z późn. zm.

Ustawa z 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 383

Ustawa z 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego, t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 46

Orzecznictwo

Wyrok SN z 23 listopada 2010 r., IV KK 173/10, Legalis nr 412578

Wyrok SA w Lublinie z 6 czerwca 2011 r., II AKa 91/11, Legalis nr 424324

Literatura

Bęć D., Popiołek M., *Patostreaming – charakterystyka i prawne konteksty zjawiska*, „Zarządzanie Mediami” 2019, nr 4, <https://doi.org/10.4467/23540214ZM.19.016.11342> [dostęp: 17 czerwca 2025 r.]

Boratyńska K., Czarnecki P., *Komentarz do art. 60*, [w:] A. Sakowicz (red.), *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, Warszawa 2025

Budyn-Kulik M., Kulik M., *Komentarz do art. 202*, [w:] M. Królikowski, R. Zawłocki (red.), *Kodeks karny. Część szczególna. Tom II. Komentarz do artykułów 117–221*, Warszawa 2023

Długosz-Jóźwiak J., *Komentarz do art. 212, 216*, [w:] M. Królikowski, R. Zawłocki (red.), *Kodeks karny. Część szczególna. Tom II. Komentarz do artykułów 117–221*, Warszawa 2023

Gadecki B., *Komentarz do art. 202, 208*, [w:] B. Gadecki (red.), *Kodeks karny. Art. 1–316. Komentarz*, Warszawa 2023

Hypś S., *Komentarz do art. 202, 208*, [w:] A. Grześkowiak, K. Wiak (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2024

Jas M., *Patostreaming – ciemna strona internetu. Analiza zjawiska na wybranych przykładach*, „Media. Biznes. Kultura” 2020, nr 1

Kosonoga J., *Komentarz do art. 208*, [w:] R. Stefański (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2025

Kosonoga-Zygmunt J., *Komentarz do art. 208*, [w:] J. Majewski (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2024

Kujawa D., *Audiowizualna kultura uczestnictwa w dobie konwergencji i dywergencji mediów na przykładzie platformy YouTube w Polsce*, Poznań: UAM, 2021, za: R. Ta-baszewski, *Prawne aspekty przeciwdziałania patostreamingowi alkoholowemu w mediach społecznościowych*, „Prawo i więź” 2024, nr 6, <https://doi.org/10.36128/priw.vi53.1100> [dostęp: 17 czerwca 2025 r.]

- Ołownia D., *Patostreaming jako zjawisko patologiczne i dewiacyjne*, „iNFOTEZY 2021” nr 2, <https://infotezy.ujk.edu.pl/wp-content/uploads/2022/01/olownia.pdf> [dostęp: 17 czerwca 2025 r.]
- Rosiak Ł., *Patostreaming – istota projektowanego art. 255b kodeksu karnego*, „Prokuratura i Prawo” 2024, nr 3
- Siedlanowski P., *Homo crudelis? Patostream – kolejna patologia w sieci*, „Biuletyn Edukacji Medialnej” 2018, nr 2
- Sobczak J., *Komentarz do art. 216*, [w:] R. Stefański (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2025
- Szołucha S., *Komentarz do art. 60*, [w:] J. Skorupka (red.), *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, Warszawa 2024
- Warylewski J., Nazar K., *Komentarz do art. 202*, [w:] R. Stefański (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2025
- Wytrykowski K., *Komentarz do art. 60*, [w:] D. Drajewicz (red.), *Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz. Art. 1-424*, Warszawa 2020
- Zakrzewski P., *Komentarz do art. 202*, [w:] J. Majewski (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2024

Źródła internetowe

- Alicja A., *Pasut po nazwaniu kobiety defektem – „Jestem humanitariuszem” [VIDEO]*, <https://zawodtyper.pl/pasut-jest-humanitariuszem-jestes-defektem-jednym-wielkim/> [dostęp: 20 czerwca 2025 r.]
- Baranowska M., *Ajemge1 zbanowany za wpadkę podczas streama z Elą Gawin*, <https://boop.pl/rozrywka/ajemge1-zbanowany-za-wpadke-podczas-streama-z-ela-gawin> [dostęp: 20 czerwca 2025 r.]
- Baranowska M., *Odgłosy „miłości” na popularnym polskim streamie. Nie zgadniecie, kto zapomniał wyciszyć mikrofonu*, <https://boop.pl/rozrywka/sks-na-popularnym-polskim-streamie-nie-zgadniecie-kto-zapomniał-wyciszyc-mikrofonu> [dostęp: 23 czerwca 2025 r.]
- Borys M., *Zadymiarze Internetu i jedna zadymiara*, <https://www.dwutygodnik.com/artykul/8252-zadymiarze-internetu-i-jedna-zadymiara.html> [dostęp: 17 czerwca 2025 r.]
- Britannica, *hasło: livestreaming*, <https://www.britannica.com/technology/livestreaming> [dostęp: 17 czerwca 2025 r.]
- Cambridge Business English Dictionary, *hasło: streaming*, <https://dictionary.cambridge.org/pl/dictionary/english/streaming> [dostęp: 17 czerwca 2025 r.]
- Cikacz M., *Rafatus w ciężkim stanie trafił do szpitala. Przedawkował alkohol?*, <https://lifestyle.lelum.pl/rafatus-w-ciezkim-stanie-trafil-do-szpitala> [dostęp: 23 czerwca 2025 r.]

- Dgk, „Kawiaq” i „Tucznik” prowadzili szokujące patostreamy. Jest akt oskarżenia, https://www.rp.pl/prawo-karne/art41695561-kawiaq-i-tucznik-prowadzili-szokujace-patostreamy-jest-akt-oskarzenia?utm_source=chatgpt.com [dostęp: 17 czerwca 2025 r.]
- Downarowicz K., *Skladała youtuberowi niemoralne propozycje na wizji. Ne reakcję jej chłopaka nie trzeba było długo czekać*, <https://plejada.pl/newsy/skladala-pasutowi-niemoralne-propozycje-na-wizji-zareagowal-jej-chlopak/thtjiks> [dostęp: 20 czerwca 2025 r.]
- Farah H., Milmo D., *TikTok allowing under-13s to keep accounts, evidence suggests*, <https://www.theguardian.com/technology/2023/dec/19/tiktok-allowing-under-13s-to-keep-accounts-evidence-suggests> [dostęp: 23 czerwca 2025 r.]
- Perfecki W., *Poważne zarzuty dla „Jaszczura” i jego kompana. Czy to koniec Rodaków Kamratów?*, <https://www.rp.pl/spoleczenstwo/art42466711-powazne-zarzuty-dla-jaszczura-i-jego-kompana-czy-to-koniec-rodakow-kamratow> [dostęp: 17 czerwca 2025 r.]
- Frątczak K., *Wywiad Pasuta to najobrzydliwsze, co widziałem od lat. Internet powinien się na niego zamknąć*, <https://natemat.pl/544910,pasut-z-abstrachuje-tv-udzielil-obrzydliwego-wywiadu-w-sieci-burza> [dostęp: 23 czerwca 2025 r.]
- Górski P., *Ogromne zarobki w FAME MMA. Gwiazdor zdradził konkretne kwoty*, <https://przehladsportowy.onet.pl/esportmania/influencerzy/ogromne-zarobki-w-fame-mma-gwiazdor-zdradzil-konkretne-kwoty/46q2tqf> [dostęp: 17 czerwca 2025 r.]
- ICO, *Annex 2: Estimated TikTok users in the UK, under the age of 13*, <https://ico.org.uk/media/action-weve-taken/mpns/4025183/tiktok-mpn-annex-2-mpn.pdf>, [dostęp: 23 czerwca 2025 r.]
- Kaciewicz M., *Co kręci Rosjan i Ukraińców? Były więzień Sojuza, który daje sobie spuścić łomot na YouTube*, <https://www.newsweek.pl/swiat/rosja-ukraina-byly-wiezien-sojuza-ktory-zarabia-na-publicznym-lomocie/479zkzf> [dostęp: 17 czerwca 2025 r.]
- Kaczmarek K., *Policja i rodzice dziewczyny na streamie u Ajemge1 na Twitchu*, <https://boop.pl/rozrywka/policja-i-rodzice-dziewczyny-na-streamie-u-ajemge1-na-twitchu> [dostęp: 23 czerwca 2025 r.]
- Kick, *Kick Community Guidelines*, <https://kick.com/community-guidelines> [dostęp: 23 czerwca 2025 r.]
- Kozłowska M., *Pasut zrezygnował z terapii uzależnień. Nie, nie dlatego że skończył z ćpaniem*, <https://vibez.pl/myimpact/pasut-zrezygnowal-z-terapii-uzaleznienn-nie-nie-dlatego-ze-skonczyl-z-cpaniem-7092909811846080a> [dostęp: 23 czerwca 2025 r.]
- Kuczera Ł., *Kolejna patologia we freak fightach. Nadchodzą zmiany w prawie*, <https://sportowefakty.wp.pl/sporty-walki/1177221/kolejna-patologia-we-freak-fightach-nadchodza-zmiany-w-prawie> [dostęp: 17 czerwca 2025 r.]
- Mączewski P., *Patologii na polskim YouTube nigdy nie brakowało. Niby nic nowego, ale bójkę na wizji też już były*, <https://natemat.pl/525634,patusow-na-youtube-nigdy-nie-brakowalo-chlanie-bojki-i-krew-to-nic-nowego> [dostęp: 23 czerwca 2025 r.]

- Makaruk K., *Skala problemu*, [w:] S. Wójcik, Ł. Wojtasik (red.), *Patotreści w Internecie. Raport o problemie*, Warszawa 2019, https://fdds.pl/_Resources/Persistent/a/9/d/3/a9d3f60edf0bfabffe0276837d9fca36a1574f0d/fdds-raport-patotresc-www.pdf [dostęp: 18 czerwca 2025 r.]
- NASK Thinkstat, *Nastolatki 3.0. Raport z ogólnopolskiego badania uczniów*, Warszawa 2023, <https://nask.pl/download-file?fileId=15997> [dostęp: 18 czerwca 2025 r.]
- NASK Thinkstat, *Nastolatki. Raport z ogólnopolskiego badania uczniów i rodziców. Raport badawczy*, Warszawa 2025, https://www.nask.pl/media/2025/09/Nastolatki_RAPORT-2.pdf [dostęp: 6 października 2025 r.]
- Nicz A., *Największa patologia polskiej sieci. „Trzeba iść tropem pieniędzy”*, <https://wydarzenia.interia.pl/kraj/news-najwieksza-patologia-polskiej-sieci-trzeba-isc-tropem-pienie,nId,7158740> [dostęp: 17 czerwca 2025 r.]
- Oberlan M., *„Magical” łamie zakaz sądu? Na streamie alkohol i bójki! Policja już działa i zapowiada zawiadomienie prokuratury oraz sądu*, <https://nowosci.com.pl/magical-lamie-zakaz-sadu-na-streamie-alkohol-i-bojki-policja-juz-dziala-i-zapowiada-zawiadomienie-prokuratury-oraz-sadu/ar/c1-14642033> [dostęp: 23 czerwca 2025 r.]
- Piechota K., *Upadek dawnego „króla internetu”. Naprawdę powiedział to o kobietach przed 8 marca!*, <https://ludzie.fakt.pl/robert-pasut-z-abstrachuje-powiedzial-to-o-kobietach-ciezko-tego-sluchac/kzd0rb1> [dostęp: 20 czerwca 2025 r.]
- Polsat News, *„Interwencja”: „Magical” i patostreamy w sieci. Sąsiedzi mają dość*, <https://www.polsatnews.pl/wiadomosc/2023-03-31/interwencja-magical-i-patostreamy-w-sieci-sasiedzi-maja-dosc/> [dostęp: 20 czerwca 2025 r.]
- Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny, druk nr 1613, Sejm X Kadencji, <https://orka.sejm.gov.pl/Druki10ka.nsf/0/36E1FB08404E44D2C1258CD-C0055282D/%24File/1613.pdf> [dostęp: 6 października 2025 r.]
- Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny, druk nr 3310, Sejm IX Kadencji, <https://orka.sejm.gov.pl/Druki9ka.nsf/0/419B022090CF7E4AC-12589C1002F50D2/%24File/3310.pdf> [dostęp: 6 października 2025 r.]
- Redakcja, *Złe autorytety naszych dzieci: Jelly Frucik i niebezpieczne granice internetowej sławy*, <https://funkydiva.pl/zle-autorytety-naszyc-dzieci-jelly-frucik-i-niebezpieczne-granice-internetowej-slawy/> [dostęp: 20 czerwca 2025 r.]
- RG, *Eldorado „patostreamerów”. Ile można zarobić na poniżaniu, obrażaniu i wyzywaniu ludzi?*, <https://www.newsweek.pl/polska/spoleczenstwo/ile-zarabiaja-patostreamerzy-newsweek-opinie/9bltwe3> [dostęp: 17 czerwca 2025 r.]
- RPO, *Gale „freak fightowe” mogą promować przemoc i inne patologiczne zachowania. Odpowiedzi NASK i operatora PGE Narodowy*, <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-stadion-narodowy-gala-mma-patotresci> [dostęp: 17 czerwca 2025 r.]
- Skrzypnik D., *Seks oralny na streamie za 500 zł. Tak upada godność*, <https://espresso.com.pl/seks-oralny-na-streamie-za-500-zl-tak-upada-godnosci/> [dostęp: 23 czerwca 2025 r.]

- Słownik Języka Polskiego PWN, *hasło: patologia*, <https://sjp.pwn.pl/sjp/patologia;2498850.html> [dostęp: 17 czerwca 2025 r.]
- Słownik Języka Polskiego SJP, *hasło: donejt*, <https://sjp.pl/donejt> [dostęp: 17 czerwca 2025 r.]
- Słownik Języka Polskiego SJP, *hasło: streamować*, <https://sjp.pl/streamowa%C4%87> [dostęp: 17 czerwca 2025 r.]
- Staśko M., *Patologia na YouTube: życzenia śmierci, groźby, obelgi wobec dzieci. Tak działał influencer Nitro*, <https://oko.press/patologia-na-you-tube-tak-dzialal-influencer-nitro> [dostęp: 20 czerwca 2025 r.]
- Twitch, *Content Classification Guidelines*, https://safety.twitch.tv/s/article/Content-Classification-Guidelines?language=en_US [dostęp: 23 czerwca 2025 r.]
- Tyszkowski J., *Ostrzegamy: Rafatus znów nagrywa! Były patostreamer został gwiazdą TikToka...*, <https://vibez.pl/wydarzenia/ostrzegamy-rafatus-znow-nagrywa-byly-patostreamer-zostal-gwiazda-tiktoka-6728405147777888a> [dostęp: 18 czerwca 2025 r.]
- WPROST.pl, *Robert Pasut wreszcie się dograł? Prokuratura zajmie się patoinfluencerem*, <https://www.wprost.pl/kraj/11970250/robert-pasut-pod-lupa-prokuratury-mial-dotykac-nieprzytomnej-kobiety.html> [dostęp: 23 czerwca 2025 r.]